

«جوان» رهیافت مالیاتی دولت سیزدهم را بررسی می کند

نظام مالیاتی هوشمند و عادلانه می شود

اخذ مالیات هوشمند و شفاف بر اساس تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم بستر کاهش هزینه اخذ مالیات و حذف نظام مالیاتی ممیز محور است

نظام مالیاتی کشور دارای چالش‌ها و مشکلات عدیده‌ای است؛ نبود دیتاهای کامل، هزینه بالای اخذ مالیات و ممیز محور بودن نظام مالیاتی مشکلات فراوانی را در فرآیند اخذ مالیات ایجاد کرده است. با این وجود، رونمایی از سامانه مؤدیان در تیرماه ۱۴۰۱ و همچنین قانون شفافیت دستگاه‌های پوز و متصل شدن به حساب یک مؤدی سبب شده است که بخش مهمی از این مشکلات حل شود و امکان اخذ مالیات شفاف و هوشمند از طریق تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم ایجاد شود.

تبصره ۱۰۰ ق.م.م. ۱۰۰ برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) ق. م. م برای عملکرد سال ۱۴۰۰ تعیین شد. بر این اساس صاحبان مشاغل موضوع تبصره ماده ۱۰۰ ق. م. م با جمع فروش (درآمد) تا مبلغ ۴۸ میلیارد ریال امکان پرداخت مالیات مقطوع تعیین شده در راستای تبصره فوق را خواهند داشت. این مسئله باعث افزایش ۵۰ درصدی متقاضیان پرداخت مالیات مقطوع موضوع تبصره ماده ۱۰۰ ق.م.م نسبت به سال گذشته شد.

در سال ۱۴۰۲ برای مالیات بر عملکرد سال ۱۴۰۱، مبلغ معافیت مالیات بر درآمد حقوق برای سال ۱۴۰۱ معادل ۶۷ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان (۶۷۲ میلیون ریال) بود؛ به این ترتیب، حد نصاب درآمد حاصل از فروش صاحبان مشاغل برای استفاده از تسهیلات تبصره ماده ۱۰۰ برای عملکرد سال ۱۴۰۱ معادل ۶ میلیون و ۷۲۰ میلیون تومان (۶۷ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال) است.

بنابراین ظرفیت مالیات‌ستانی هوشمند بر مبنای تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم موجب شده است که با اتکا به حساب اصلی مؤدی مالیاتی به همراه ساماندهی پوزهای خرید کالا و همچنین بالا آمدن داده‌های عملکردی شش ماهه سامانه مؤدیان برای سال ۱۴۰۱، موجب شده است که اطلاعات کاملی در اختیار سیاست‌گذاران در بخش اخذ مالیات قرار گیرد که این مهم زمینه‌ساز اخذ مالیات واقعی از برخی مشاغل با فرار مالیاتی بالا شده است.

همچنین تسهیل اخذ مالیات و حذف نظام مالیاتی ممیز محوری سبب شده است که بخش اعظمی از مؤدیان به سمت استفاده از تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم بروند و امسال نیز حجم بسیار بالایی از مؤدیان برای اخذ مالیات هوشمند ذیل تبصره ماده ۱۰۰ درخواست داده‌اند.

همچنین با توجه به عملکرد سال ۱۴۰۰ استفاده مؤدیان از تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم، بیشترین فرار مالیاتی در بخش مشاغل خاص با درآمد‌های کلان وجود داشته است که امسال نیز به همین ترتیب بوده است.

در همین رابطه و گام مهم دولت در زمینه اخذ مالیات هوشمند از مشاغل در جهت حذف نظام مالیاتی ممیز محور و در جهت تکرم مؤدیان، ظرفیت بزرگی در جهت استفاده از مالیات مبتنی بر تبصره ماده ۱۰۰ است و به همین دلیل نیز بسیاری از مؤدیان به سمت استفاده از این تبصره مهم آمده‌اند و این مهم نشان از اقدامات بسیار خوب دولت سیزدهم در اصلاح نظام مالیاتی داشته است.

از مشکلات اجرایی مهم در نظام مالیاتی کشور بالا بودن هزینه وصول مالیات است. هزینه وصول مالیات نشان می‌دهد که در ازای وصول هر ریال درآمد مالیاتی چه میزان هزینه انجام می‌شود. متأسفانه نظام مالیاتی کشور به دلیل بالا بودن نسبت هزینه وصول مالیات به کل مالیات وصول شده (هزینه‌های که دولت برای اخذ یک ریال مالیات باید بپردازد) با مشکل جدی روبه‌رو است و همین موضوع سبب شده است که فرآیند مالیات‌ستانی نیز با مشکلات جدی مواجه باشد و ممیز محوری و امکان وقوع فساد از دیگر معضلات نظام مالیاتی غیر هوشمند است.

مقایسه نسبت هزینه وصول مالیات در ایران با سایر کشورها نشان می‌دهد که هزینه وصول مالیات در ایران در سطح بالایی قرار دارد و وصول هر ریال مالیات هزینه بالایی را می‌طلبد. آمار و ارقام این حوزه نشان می‌دهد که هزینه وصول مالیات در کشورهایی که دارای سیستم مالیاتی کارآمدی هستند از جمله ایرلند، نروژ، اتریش، امریکا، اسپانیا و کره جنوبی به یک درصد نمی‌رسد و در بسیاری از کشورهای منتخب نیز این نسبت کمتر از ۱/۵ درصد است اما در ایران این میزان بالای ۲/۵ درصد است.

همچنین نبود سامانه‌های داده‌ای مناسب در زمینه اخذ مالیات هوشمند نیز موجب شده بود که کشور با فرآیند پیچیده و فسادخیز ممیز محوری به سمت اخذ مالیات برود. با این وجود رونمایی از سامانه مؤدیان در تیر ماه ۱۴۰۱ و همچنین قانون شفافیت دستگاه‌های پوز و متصل شدن به حساب یک مؤدی سبب شده است که بخش مهمی از این مشکلات حل شود و امکان اخذ مالیات شفاف و هوشمند از طریق تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم ایجاد شود.

در سال ۱۴۰۱ با پیگیری سازمان امور مالیاتی از مراجع قانونی ذی‌صلاح، سقف شمول استفاده از

مؤدیان و راه‌اندازی این سامانه مهم مالیاتی در کنار قانون ساماندهی به دستگاه‌های پوز حقیقی عملکرد دقیق خرید و فروش و هزینه‌ها در آن قابل بررسی است تا در حق کسی اجحاف نشود و از طرفی تمامی افرادی که از زیر بار مالیات فرار می‌کردند، متناسب با درآمد ناگزیر به پرداخت مالیات هستند.»

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به اینکه اجرای این سامانه‌ها در دریافت مالیات کاملاً عدالت محور است، بیان کرد: «بهره‌گیری از سامانه مؤدیان در کنار ساماندهی به دستگاه‌های پوز حقیقی در اخذ عادلانه مالیات تأثیر بسزایی دارد تا در حق هیچ یک از ابعاد جامعه اجحاف نشود. اخذ مالیات هوشمند مبتنی بر تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های

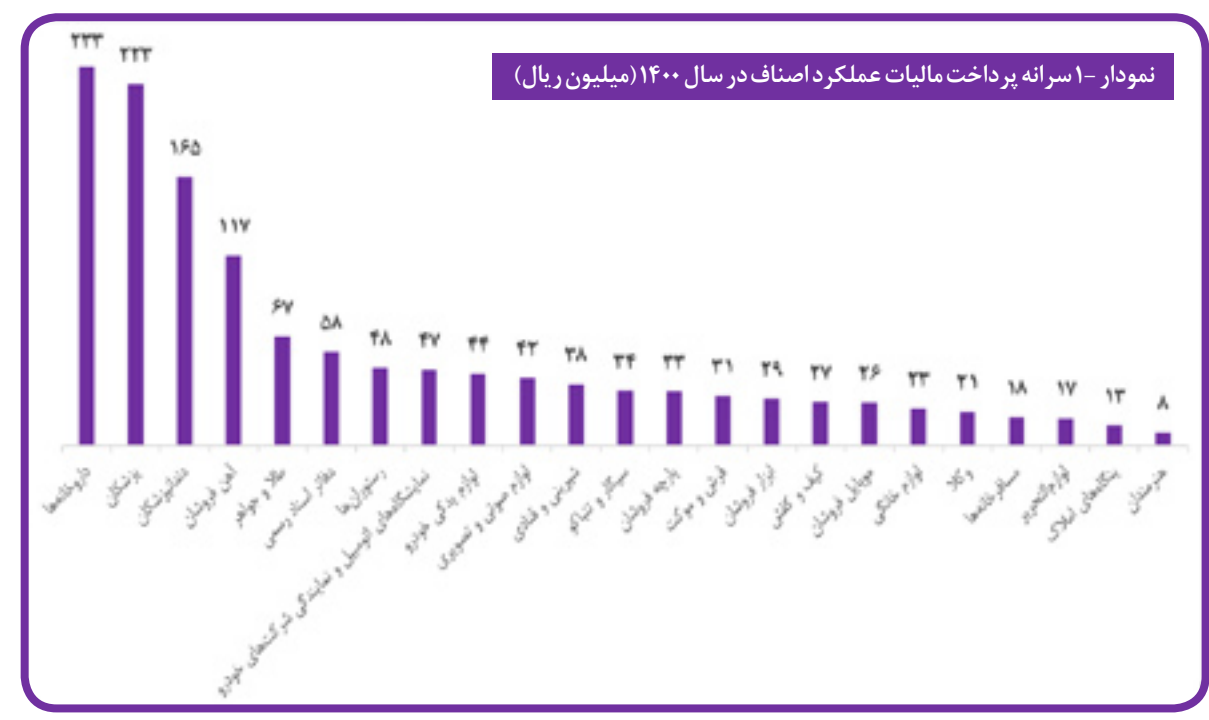
در همین رابطه و استقرار کامل نظام مالیاتی هوشمند و عادلانه در جهت حذف نظام مالیاتی ممیز محور و کاهش فرار مالیاتی مشاغل خاص با درآمد‌های کلان با دو تن از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس نیز به گفت‌وگو پرداختیم.

محمد علیپور عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار روزنامه «جوان» درباره تأثیر راه‌اندازی سامانه مؤدیان بر جلوگیری از فرار مالیاتی اظهار کرد: «نبود اطلاعات از فعالیت‌های اقتصادی و به تناسب آن اخذ مالیات عادلانه یکی از مشکلات اساسی پیش‌روی فعالان اقتصادی بود که منجر به فرار مالیاتی شده بود.»

وی افزود: «اکنون پس از یک سال از رونمایی سامانه

معاف	تعداد (هزار نفر)	مالیات (میلیارد تومان)	سرانه
۱۷۴۴	۰	۰	۰
۸۷۴	۱۵۹۸	۱/۸	۱/۸
۲۶۶	۲۲۹۲	۸/۶	۸/۶
۱۴۳	۳۳۲۰	۱۶/۲	۱۶/۲
۳۱	۱۹۱۹	۶۱/۹	۶۱/۹
۳۰۸۸	۸۱۳۲	۲/۶	۲/۶
مجموع			

تعداد (هزار نفر)	رشد میزان مؤدیان درخواست کننده برای تبصره ماده ۱۰۰ و محاسبه هوشمند مالیات عملکرد مؤدیان
مالیات عملکرد ۱۳۹۹	۱۷۲۲
مالیات عملکرد ۱۴۰۰	۳۰۸۸
مالیات عملکرد ۱۴۰۱ (تا نیمه خرداد ۱۴۰۲)	۷۷۷۶

تحول در نظام مالیاتی کشور با استقرار نظام مالیاتی هوشمند مبتنی بر تبصره ماده ۱۰۰ و اخذ واقعی مالیات مشاغل خاص

عضو کمیسیون برنامه و بودجه در پایان بیان کرد: «اهمیت موضوع اخذ مالیات واقعی بسیار بالاست، دولت بیش از ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار مؤدی جدید شناسایی کرده است از طرفی پایانه‌های فروشگاهی با دقت و همراهی جدی دولت و مردم به بهبود وضعیت کمک می‌کنند. به مردم باید نشان داده شود مالیات دریافتی در کدام بخش‌های کشور مصرف می‌شود در این صورت آنها هم با اشتیاق بیشتری همراهی خواهند کرد. اخذ مالیات واقعی مشاغل خاص با استقرار کامل نظام مالیاتی هوشمند و به کارگیری از ظرفیت مشاهده حساب کامل مؤدی از طریق ساماندهی دستگاه پوز و نظارت بر کارت به کارت به حساب و همچنین سامانه مؤدیان به وقوع خواهد پیوست. ظرفیت بسیار بزرگ و مهم مالیات هوشمند مبتنی بر قانون مالیات‌های مستقیم تبصره ماده ۱۰۰ آن در این زمینه کمک خواهد کرد و امسال شاهد تحول در نظام مالیاتی کشور با استفاده حداکثری از این تبصره خواهیم بود.»

متأسفانه در پایان سال هم از پرداخت مالیات خود فرار می‌کنند. تمام اقدامات و اطلاعات باید در این سامانه تدارک دیده شود، با رصد و چک کردن حساب‌های افراد از مسائلی است که به شدت در مجلس شورای اسلامی پیگیری می‌شود و مجلس به سرعت در حال مصوب کردن آن است. پایه‌های مالیاتی باید ایجاد شود و رسیدن به این هدف با اخذ هوشمند مالیات و رصد سامانه مؤدیان می‌تواند حاصل شود، باید با اعمال کنترل کامل بتوانیم مالیات را به شکل واقعی (از سود افراد) اخذ کنیم. اخذ مالیات واقعی از مشاغل خاص وارد شدن فشار به تولیدی یا افرادی عادی‌ای که توانمندی چندانی ندارند، جلوگیری می‌کند.»

نجم‌آبادی در خصوص عدم پرداخت مالیات واقعی از سوی مشاغل خاص گفت: «تمام کارمندان دولت در زمان دریافت حقوق ماهیانه خود ابتدا مالیات می‌پردازند اما بسیاری از مشاغل خاص که درآمد‌های کلانی دارند

دارد که باعث وارد شدن ضربات جدی به بدنه اقتصادی و اجتماعی کشور شده است.»

وی در ادامه عنوان کرد: «مالیات بر عایدی سر ماهه یکی از مسائلی است که به شدت در مجلس شورای اسلامی پیگیری می‌شود و مجلس به سرعت در حال مصوب کردن آن است. پایه‌های مالیاتی باید ایجاد شود و رسیدن به این هدف با اخذ هوشمند مالیات و رصد سامانه مؤدیان می‌تواند حاصل شود، باید با اعمال کنترل کامل بتوانیم مالیات را به شکل واقعی (از سود افراد) اخذ کنیم. اخذ مالیات واقعی از مشاغل خاص وارد شدن فشار به تولیدی یا افرادی عادی‌ای که توانمندی چندانی ندارند، جلوگیری می‌کند.»

نجم‌آبادی در گفت‌وگو با «جوان» افزود: «منابع پایدار مبتنی بر مالیات از مبحثی است که در تمام کشورهای موفق دنیا به عنوان یکی از مسائل بنیادی و اساسی محسوب می‌شود، سامانه مالیاتی مؤدیان با شفافیت به رصد می‌پردازد. متأسفانه در کشور در حوزه خدمات و اقتصاد لایه‌ها و رفتارهای کاسب کارانه‌ای وجود

نمایند مردم سبزوادر در مجلس شورای اسلامی در خصوص منابع پایدار کشور بیان کرد: حقوق و هزینه‌های جاری دولت در سال فعلی ۱/۵ میلیون میلیارد تومان و از طرفی منابع پایدار مالیات و عوارض در کشور یک میلیون میلیارد تومان است. وجود ۵۰۰ میلیون میلیارد تومان کسری تراز عملیاتی، زمینه‌های شده تا اقتصاد و شاخص‌های اقتصادی کشور مانند تورم، ضریب جینی، اشتغال و... به شدت تحت‌الشعاع قرار گیرد. به هر میزان که منابع پایدار تر باشد شاخص‌های اقتصادی کشور رشد بهتری دارند.

بهروز محبی نجم‌آبادی در گفت‌وگو با «جوان» افزود: «منابع پایدار مبتنی بر مالیات از مبحثی است که در تمام کشورهای موفق دنیا به عنوان یکی از مسائل بنیادی و اساسی محسوب می‌شود، سامانه مالیاتی مؤدیان با شفافیت به رصد می‌پردازد. متأسفانه در کشور در حوزه خدمات و اقتصاد لایه‌ها و رفتارهای کاسب کارانه‌ای وجود